

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. birželio 7 d.
(OR. en)

10679/24

PECHE 218

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2024 m. birželio 7 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2024) 235 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI Tausioji žvejyba Europos Sąjungoje: dabartinė padėtis ir 2025 m. orientyrai

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2024) 235 final.

Pridedama: COM(2024) 235 final

Briuselis, 2024 06 07
COM(2024) 235 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Tausioji žvejyba Europos Sąjungoje: dabartinė padėtis ir 2025 m. orientyrai

{SWD(2024) 139 final}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Tausioji žvejyba Europos Sąjungoje: dabartinė padėtis ir 2025 m. orientyrai

1. ĮVADAS

Šiame komunikate pateikiama informacija apie 2023 m. stebėtą Europos žuvininkystės būklę. Jame taip pat numatomi orientyrai, pagal kuriuos bus rengiami Komisijos pasiūlymai ir konsultacijos su trečiosiomis valstybėmis dėl 2025 m. žvejybos galimybių. Tikslas – padidinti žvejų atsparumą, paskatinti žuvų išteklių atkūrimą siekiant didžiausio galimo tausios žvejybos laimikio (MSY) ir išlaikyti geros būklės išteklių dydį, kuriam esant užtikrinamas MSY lygis.

Palyginti su 2003 m., šiuo metu peržvejojama gerokai mažiau žuvų išteklių. Išteklius jau kurį laiką valdant taip, kad būtų užtikrinama geresnė jų būklė, žvejai gauna socialinės ir ekonominės naudos. Nepaisant sumažėjusių kuro kainų, 2023–2024 m. išlaidos energijai tebėra vienos iš didžiausių ES žvejybos laivyno išlaidų ir dėl to gaunama nauda toliau mažėja. Todėl Komisijos pasiūlyti vykdomi veiksmai¹, kuriais remiama energetikos pertvarka žvejybos ir akvakultūros sektoriuje, yra labai svarbūs siekiant sustiprinti jo socialinį ir ekonominį atsparumą, remiant sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro naudojimo mažinimą.

Pagrindinės ES žvejybos ir akvakultūros problemos, siūlomi veiksmai joms spręsti ir poreikis didinti ES žuvininkystės atsparumą buvo išdėstyti **Žuvininkystės ir vandenynų dokumentų rinkinyje**², po to vyko intensyvus dialogas su suinteresuotosiomis šalimis ir buvo gautas jų indėlis. Dabar atėjo laikas pažvelgti plačiau nei tik į šias neatidėliotinas problemas bei poreikius ir, remiantis turimais įrodymais, valstybių narių ir suinteresuotųjų šalių nuomonėmis, įvertinti ES žvejybos ir akvakultūros padėtį. Atsižvelgdama į gautus atsiliepimus apie dokumentų rinkinį ir įvairių suinteresuotųjų šalių nustatytas kliūtis, trukdančias sklandžiai pereiti prie efektyvaus energijos vartojimo šiame sektoriuje ir sėkmingai įgyvendinti visus BŽP elementus, Komisija pradeda išsamų Bendros žuvininkystės politikos reglamento (toliau – BŽP reglamentas)³ vertinimą.

Atliekant šį vertinimą bus nagrinėjamas 10 metų (2014–2024 m.) BŽP reglamento įgyvendinimo laikotarpis. Jame bus aptarti žvejybos, akvakultūros, aplinkos, prekybos, plėtros, sveikatos, gyvūnų gerovės ir mokslinių tyrimų politikos pokyčiai, pastarojo meto politiniai pokyčiai, kintančios geopolitinės aplinkybės ir poveikis ES žuvininkystės politikai. Jis taip pat apims iš esmės pasikeitusią žvejybos santykių dinamiką bendros žuvininkystės politikos (BŽP) išorės aspekto srityje, įskaitant Jungtinės Karalystės išstojimą iš ES, santykius

---

¹ COM(2023) 100 *final*.

² COM(2023) 100 *final*, COM(2023) 101 *final*, COM(2023) 102 *final*, COM(2023) 103 *final*.

³ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1954/2003 ir (EB) Nr. 1224/2009 bei panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2371/2002 ir (EB) Nr. 639/2004 bei Tarybos sprendimas 2004/585/EB.

su pakrantės valstybėmis šiaurės rytų Atlante ir tų valstybių tarpusavio santykius. Tai labai svarbu siekiant susidaryti išsamų vaizdą apie tai, kiek veiksmingas yra reglamentas ir priemonės, ir pasiręgti ateinantiems metams.

2. PAŽANGA, PADARYTA SIEKIANT TAUSIOSIOS ŽVEJYBOS EUROPOS SĄJUNGOJE

Ištekliai žvejojami tausiai, laikantis jų MSY , kai faktinio mirtingumo dėl žveijos (F) ir MSY atitinkančio mirtingumo dėl žveijos (F_{MSY}) santykis yra ne didesnis kaip vienas⁴. Dėl žvejų ir nacionalinių administracijų veiksmų ir Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos įsipareigojimo atsakingai valdyti žuvininkystę žvejojama tapo tausesnė ir ES peržvejojama gerokai mažiau išteklių.

ES misija „Atkurkime mūsų vandenyną ir kitus vandenį iki 2030 m.“⁵ prisidedama prie įvairių sprendimų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti jūrų ir gėlo vandens ekosistemas bei jų biologinę įvairovę, kovoti su tarša ir remti tausiąją žvejojimą. Todėl ja taip pat padedama įgyvendinti ES jūrų veiksmų planą⁶.

Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komitetas (ŽMTEK) kasmet atnaujina turimą informaciją apie žuvų išteklių dydžius pagal bendros žuvininkystės politikos tikslus. 2003 m. vidutinis mirtingumas dėl žveijos šiaurės rytų Atlante⁷ buvo 53 proc. **didesnis** už F_{MSY} tikslą. Iš naujausio vertinimo matyti, kad mirtingumas palaipsniui mažėjo ir 2022 m. buvo 42 proc. **mažesnis** už F_{MSY} . Tačiau vertės, kuriomis šis vidurkis grindžiamas, labai skiriasi. 25 ištekliai vis dar žvejojami viršijant F_{MSY} , o 58 ištekliai žvejojami neviršijant tos vertės. Mirtingumas dėl žveijos smarkiai sumažėjo visuose rajonuose, o **Biskajos įlankoje** ir **Pirėnų pusiasalio pakrantės rajonuose** bei **plačiai pasiskirsčiusių išteklių** (pvz., atlantinių skumbrių, šiaurinių žydrųjų merlangų, paprastųjų stauridžių ir atlantinių silkų) srityje pasiekė žemiausią lygį. Šiaurės jūroje vidutinis mirtingumas vis dar didesnis nei kituose rajonuose.

Viduržemio ir Juodojoje jūrose F/F_{MSY} mediana 2007 m. buvo didžiausia – 1,90, 2008–2011 m. siekė 1,87 ir nuo to laiko mažėjo. Per pastaruosius trejus metus F/F_{MSY} sumažėjo nuo 1,59 iki 1,20 2022 m. ir pasiekė žemiausią lygį nuo 2003 m. Ši tendencija nuosekli visuose paregionuose. Tačiau žveijos intensyvumas Viduržemio ir Juodojoje jūrose vis dar 20 proc. didesnis už vidutinį lygį, kuris laikomas tvari.

Šiuo metu išteklių šiaurės rytų Atlante dydžiai vidutiniškai atitinka su mirtingumu dėl žveijos susijusius politikos tikslus. Nors 2023 m. padaryta nemaža pažanga siekiant tvarumo, reikia didesnės pažangos, ypač Viduržemio ir Juodojoje jūrose.

Mokslininkų bendruomenė aktyviai tiria, koku mastu žuvininkystės produktyvumas galėjo sumažėti dėl kitų, su žvejojimu nesusijusių veiksnių, pavyzdžiui, vandenynų atšilimo, rūgštėjimo, taršos ir deguonies kiekio jūrose mažėjimo, nors žinių vis dar trūksta. Gana

⁴ Išsami F_{MSY} ir žuvų išteklių biomasės būklės visuose jūrų baseinuose analizė pateikta pridedamo Komisijos tarnybų darbinio dokumento 1 skirsnyje.

⁵ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/restore-our-ocean-and-waters_lt.

⁶ COM(2023) 102 final.

⁷ Šiame skirsnyje ištekliai šiaurės rytų Atlante reiškia išteklius Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) 27 rajone.

pagrįstai žinoma, kad, be klimato kaitos sukeltų rūšių pasiskirstymo pokyčių⁸, pasikeitė planktono rūšys, planktono žydėjimo laikas ir mastas⁹. Be to, 2015–2019 m. labai sumažėjo planktono gausumas¹⁰ ir iš sausumos patenkančių maisto medžiagų kiekis¹¹. Šie pokyčiai galėjo neigiamai paveikti žuvų išteklių produktyvumą.

Manoma, kad centrinės ir rytinės Viduržemio jūros regiono teritorijos yra mažiau atsparios klimato kaitai dėl padidėjusio tropinės kilmės invazinių rūšių (pvz., Lesepto ir kitų rūšių) daromo neigiamo poveikio, aukštesnės vandens temperatūros ir mažesnės vandenyno cirkuliacijos, dėl kurios mažėja ištirpusio deguonies kiekis.

2.1. 2024 m. žvejybos galimybės

Žvejybos galimybės yra svarbi darnaus žuvininkystės valdymo priemonė. Atlanto vandenyne, Baltijos jūroje ir Skagerako bei Kategato sąsiauriuose taikomos žvejybos galimybės daugiausia nustatomos kaip laimikio limitai (dar vadinami bendrais leidžiamais sužvejoti kiekiais (BLSK)).

Aplinkos būklė Baltijos jūroje ir jos regiono upėse labai skiriasi nuo būklės kituose jūrų baseinuose ir toliau daro poveikį žuvų ištekliams ir jų vystymuisi. Šiuo metu Baltijos jūroje esama **įvairių** biologinės įvairovės nykimą lemiančių **neigiamų veiksnių**¹². Tarp šių neigiamų veiksnių paminėtina eutrofikacija dėl į jūrą patenkančių maisto medžiagų ir nuolat didelis teršalų kiekis. Šią padėtį iš esmės lemia tai, kad neįgyvendinami ES teisės aktai¹³. Vienas iš šiuo metu tiriamų galimų gamtos procesais pagrįstų sprendimų yra midijų naudojimas. Midijos gali greitai sumažinti eutrofikaciją, atkurti deguonies netekusias „negyvasias zonas“ ir sekvestruoti anglies dioksidą taip pat veiksmingai kaip miškai sausumoje. Be šių išorės neigiamų veiksnių, Baltijos jūros žuvų išteklių mažėjimui didelį poveikį taip pat gali turėti ES taisyklių dėl svėrimo ir laimikio registravimo įgyvendinimo trūkumai.

Keturi iš dešimties išteklių, kurių tikslinė žvejyba vykdoma Baltijos jūroje (vakarinės dalies silkės, abu menkių ištekliai ir lašišos pagrindiniame baseine), nebežvejojami ir gali būti iškraunami tik kaip priegauda. Likusi tikslinė žvejyba vykdoma žvejojant kitus pelaginius išteklius (šprotus ir silkes centrinėje Baltijos jūros dalyje, Botnijos įlankoje ir Rygos įlankoje)

---

⁸ Klimato kaita ir bendra žuvininkystės politika. Europos Komisija (europa.eu).

⁹ Dreifuojantys mikroskopiniai dumbliai ir gyvūnai sudaro pelaginių rūšių mitybos tinklo pagrindą ir yra tiesioginis arba netiesioginis žuvų, vėžiagyvių ir jūrų paukščių maisto šaltinis (<https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/quality-status-reports/qsr-2023/indicator-assessments/changes-plankton-biomass-abundance/>).

¹⁰ <https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/quality-status-reports/qsr-2023/indicator-assessments/changes-plankton-biomass-abundance/>.

¹¹ <https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/quality-status-reports/qsr-2023/indicator-assessments/changes-plankton-biomass-abundance/>.

¹² HELCOM 2023 m. kokybės būklės ataskaita (HOLAS 3), <https://helcom.fi/wp-content/uploads/2023/10/State-of-the-Baltic-Sea-2023.pdf>.

¹³ Visų pirma Nitratų direktyva, Miesto nuotekų valymo direktyva, Jūrų strategijos pagrindų direktyva, Vandens pagrindų direktyva, Buveinių ir Paukščių direktyvos, Atliekų pagrindų direktyva, Jūrinių teritorijų planavimo direktyva, Vienkartinių plastikinių gaminių direktyva, Bendros žuvininkystės politikos reglamentas, integruota jūrų politika ir bendra žemės ūkio politika.

ir jūrinės plekšnes (jų laimikio limitai nustatyti laikantis MSY), taip pat lašišas Botnijos įlankoje ir Suomijos įlankoje (jų laimikio limitai nustatyti laikantis atsargumo principo).

Siekiant padėti prastos būklės žuvų ištekliais atsikurti, Baltijos jūros daugiamečiame plane¹⁴ numatyta daug priemonių, be kita ko, tikslinės žvejybos sustabdymas, didžiausio rekomenduojamo lygio nesiekiantys BLSK, žvejybos neršto metu draudimas ir mėgėjų žvejybos ribojimas. Tačiau žuvų ištekliai atsikurs tik tuo atveju, jei valstybės narės visapusiškai taikys ir įgyvendins ES teisės aktus. Ministrų deklaracijoje „Mūsų Baltija 2020 m.“ buvo priimtas įsipareigojimas visapusiškai įgyvendinti ES teisę. Dabar tai labai svarbi sąlyga¹⁵. 2023 m. rugsėjo 29 d. buvo surengta 2-oji konferencija „Mūsų Baltija“ ir paskelbta 2020 m. priimtų įsipareigojimų įgyvendinimo pažangos ataskaita¹⁶.

Siekiant sumažinti taršos, eutrofikacijos ir klimato kaitos poveikį jūrų ekosistemoms, žvejybai ir akvakultūrai, būtina pradėti nuo mokslininkų bendruomenės indėlio. Mokslas sudaro sąlygas politikos formuotojams priimti informacija pagrįstus sprendimus ir visapusiškai įgyvendinti **ekosisteminį žuvininkystės ir akvakultūros** valdymo metodą, kuris yra vienas iš pagrindinių BŽP principų ir geriausias būdas pasiekti jos tikslus.

Atlanto vandenyno, Skagerako ir Kategato sąsiaurių ES vandenyse neigiamas poveikis žuvų ištekliais yra mažesnis ir aplinkos būklė – kitokia. Šiuose jūrų baseinuose ES vykdomas darnus 29 išteklių valdymas davė teigiamų rezultatų – 2024 m. penkių žuvų išteklių BLSK padidėjo. Biskajos įlankos žvejai dėjo daug pastangų, kad gerai valdytų žuvų išteklius, todėl, kaip matyti iš 2022 m. ŽMTEK ataskaitos, jau kelerius metus žvejyba valdoma laikantis MSY. Tačiau, nepaisant jų pastangų, šiame rajone 2024 m. žvejybos galimybės labai sumažėjo dėl teisinio įpareigojimo išlaikyti MSY lygį.

Dauguma ES išteklių dabar dalijamasi su **pakrantės valstybėmis šiaurės rytų Atlante**. ES ir Jungtinė Karalystė, laikydamosi Prekybos ir bendradarbiavimo susitarime¹⁷ nustatyto termino ir remdamosi patikimiausiomis mokslinėmis rekomendacijomis, susitarė dėl daugiau kaip 85 išteklių, **kuriuos dalijamasi su Jungtine Karalyste**, 2024 m. BLSK. Dauguma BLSK buvo nustatyti laikantis MSY, dėl kurių buvo pateiktos rekomendacijos. Tarptautinė jūrų tyrinėjimo taryba (ICES) dešimčiai išteklių 2024 m. rekomendavo nustatyti nulinį laimikį. Laikydamosi ES teisinės sistemos, ES ir Jungtinė Karalystė susitarė dėl mažo devynių iš šių išteklių 2024 m. BLSK, taikytino tik priegaudai, kad būtų išvengta mišriosios žvejybos sustabdymo. Remdamosi ICES rekomendacija dėl BLSK¹⁸, ES ir Jungtinė Karalystė susitarė atlikti vieno išteklio 2024 m. BLSK mokslinę stebėseną.

¹⁴ 2016 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1139, kuriuo nustatomas daugiamečių Baltijos jūros menkių, silkų ir šprotų išteklių valdymo ir tų išteklių žvejybos planas ir iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2187/2005 bei panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1098/2007 (OL L 191, 2016 7 15, p. 1).

¹⁵ https://commission.europa.eu/system/files/2020-09/ministerial_declaration_our_baltic_conference.pdf.

¹⁶ <https://op.europa.eu/lt/publication-detail/-/publication/2e76afa1-5695-11ee-9220-01aa75ed71a1>.

¹⁷ Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimas (OL L 149, 2021 4 30, p. 10).

¹⁸ Jungtinės Karalystės ir Europos Sąjungos konsultacijų dėl 2024 m. žvejybos galimybių protokolas, https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/system/files/2023-12/2024-eu-uk-fisheries-consultations_en.pdf.

Geresnis bendrų išteklių valdymas, dėl kurio ES ir Jungtinė Karalystė susitarė Specialiajame žuvininkystės komitete, ypač valdymo rajonų suderinimas su ICES naudojamais vertinimo vienetais, padėjo pagerinti darnų bendrų išteklių valdymą ir greitai pasiekti priimtina susitarimą¹⁹.

Dauguma išteklių, kuriais **ES, Norvegija ir Jungtinė Karalystė** dalijasi Šiaurės jūroje, atskleidžia teigiamą tendenciją. 2024 m. ES, Norvegija ir Jungtinė Karalystė susitarė nustatyti šių išteklių BLSK pagal rekomendaciją dėl MSY. Susitarime numatyta padidinti atlantinių menkių BLSK. Atsargumo sumetimais jis nustatytas mažesnis už rekomenduojamą MSY. Kitų dviejų išteklių BLSK buvo nustatyti mažesni už MSY taško vertę, kad būtų atsižvelgta į jų sąveiką su atlantinių menkių ištekliais vykdant mišriąją žvejybą. Šiaurės jūros atlantinių silkių BLSK buvo nustatyti atsižvelgiant į mokslines rekomendacijas, ir šalys susitarė toliau riboti laimikį Skagerako ir Kategato sąsiauriuose, kad būtų sušvelnintas poveikis išeikvotiems vakarinės Baltijos jūros dalies atlantinių silkių ištekliais. Dviejų įvertintų išteklių, **dvišaliu pagrindu valdomų su Norvegija** Skagerako ir Kategato sąsiauriuose, BLSK buvo nustatyti laikantis MSY arba atsargumo principu pagrįstos rekomendacijos²⁰.

Kalbant apie šiaurės rytų Atlante **plačiai pasiskirsčiusius** atlantinių skumbrių, šiaurinių žydrųjų merlangų ir prie Skandinavijos esančios Atlanto vandenyno dalies atlantinių silkių išteklius²¹, pakrantės valstybės²² susitarė 2024 m. nustatyti MSY atitinkančius bendrus tų išteklių BLSK. Tačiau nesant pasidalijimo susitarimų ir dėl vienašalių kai kurių šalių veiksmų, įskaitant pernelyg didelius perkėlimus iš vieno metų į kitus, pakrantės valstybių ir žvejybos šalių kvotų suma ir toliau viršija bendrus sutartus BLSK. Tai dar labiau kenkia šių išteklių tvarumui, trukdo daryti pažangą siekiant sudaryti susitarimus su pakrantės valstybėmis ir apskritai apsunkina bendradarbiavimą šiuose forumuose. ES tebėra pasiryžusi pasiekti tvarų diskusijų dėl atlantinių silkių rezultatą. Ji toliau aktyviai dalyvauja diskusijose su kitomis pakrantės valstybėmis ir žvejybos šalimis, siekdama sudaryti naujus visapusiškus pasidalijimo susitarimus dėl darnaus šių išteklių valdymo.

Viduržemio ir Juodojoje jūrose vykdoma daugiaryšė žvejyba ir daugeliu išteklių dalijamasi su trečiosiomis valstybėmis. Kai kurių išteklių žuvų mirtingumas dėl žvejybos priartėjo prie tvaraus lygio. 2021 m. pasiektas 26 išteklių F_{MSY} arba mažesnis lygis, tačiau 38 ištekliai vis dar žvejojami viršijant tvarų lygį. Reikia toliau imtis veiksmų, kad būtų mažinama žvejyba ir pasiektas MSY. Šiuo tikslu valstybės turi taikyti vakarų Viduržemio jūros daugiametį planą

¹⁹ Specialiojo žuvininkystės komiteto posėdžių protokolus žr. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/relations-non-eu-countries/relations-united-kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement/meetings-eu-uk-partnership-council-and-specialised-committees-under-trade-and-cooperation-agreement/specialised-committee-fisheries_en.

²⁰ Norvegijos ir Europos Sąjungos konsultacijų dėl žvejybos reguliavimo Skagerako ir Kategato sąsiauriuose 2024 m. užbaigimo protokolą, https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/document/download/675ccb20-4b1c-456e-b13c-8e7b853002e3_en?filename=2023-12-08-EU-NO-Skagerrak-Agreed-Record-2024.pdf.

²¹ <https://www.ices.dk/community/groups/pages/wgwide.aspx>. Plačiai pasiskirsčiusių išteklių darbo grupė renka ir analizuoja duomenis apie didelius pelaginių rūšių išteklius, taip pat apie kitas plačiai pasiskirsčiusių ir toli migruojančių žuvų rūšis.

²² Šiaurės rytų Atlanto pakrantės valstybės, valdančios šiuos išteklius, yra Europos Sąjungos valstybės narės, Jungtinė Karalystė, Norvegija, Islandija, Farerų Salos, Grenlandija ir Rusijos Federacija.

(„West Med“)²³ ir Bendrosios Viduržemio jūros žvejojimo komisijos (GFCM) 2030 m. strategiją²⁴. 2024 m. žvejojimo galimybės atitinka didelį priemonių rinkinį, priimtą 2023 m. žvejojimo galimybių reglamentu siekiant įgyvendinti vakarų Viduržemio jūros daugiamečių planą.

Vakarų Viduržemio jūros daugiamečio plano pereinamuoju etapu ir siekiant iki 2025 m. užtikrinti MSY, 2024 m. žvejojimo galimybės²⁵ nustatomos laikantis **integruoto požiūrio**. Šis požiūris grindžiamas valdymo priemonėmis ir juo remiantis nustatomas kompensavimo mechanizmas, skatinantis valstybes naudoti selektyvesnius žvejojimo įrankius ir nustatyti žvejojimo draudimo rajonus. Valstybės narės raginamos toliau taikyti šį mechanizmą. Be to, Taryba nustatė 2024 m. labiausiai peržvejojamų giliavandenių krevečių didžiausius laimikio limitus ir paliko nepakeistas ūdomis žvejojančių laivų žvejojimo pastangų viršutinės ribas.

GFCM dedant intensyvias pastangas, kurios remiamos nuoseklia ES pozicija regioninėse žvejojimo valdymo organizacijose (RŽVO), buvo priimti svarbūs sprendimai. Visų pirma buvo priimti du daugiamečiai valdymo planai ir patvirtinti didžiausi didžiųjų auksinių skumbrių Viduržemio jūroje laimikio limitai, sustiprintos europinių upinių ungurių išteklį Viduržemio jūroje valdymo priemonės visose buveinėse, įskaitant gėluosius vandenius, ir papildomos priemonės, kuriomis siekiama sumažinti stiklinių ungurių mirtingumą dėl žvejojimo.

GFCM taip pat toliau įgyvendino du ilgalaikius Adrijos jūros išteklį valdymo planus, kuriais siekta užtikrinti didelį ilgalaikį MSY atitinkantį laimikį. Siekdama toliau įgyvendinti smulkiųjų pelaginių žuvų išteklį valdymo daugiamečių planą, GFCM nustatė mažesnius 2024 m. ančiuvų ir sardinių laimikio limitus ir įšaldė pelaginės žvejojimo tralerių ir gaubiamaisiais tinklais žvejojančių laivų pajėgumus. GFCM taip pat įgyvendino Adrijos jūros demersinių žuvų išteklį valdymo daugiamečių planą, kuriame nustatyta didžiausia dugninės žvejojimo tralerių ir sijiniais tralais žvejojančių laivų žvejojimo pastangų riba, kad 2026 m. būtų pasiektas visų 5 pagrindinių išteklų (europinių jūrinių lydekų, norveginų omarų, europinių jūrų liežuvių, ilganosių rausvųjų krevečių ir europinių barzdočių) MSY. Pagal keturis daugiamečius planus, kuriais remiantis valdomi giliavandenių krevečių ištekliai Jonijos ir Levanto jūrose bei Sicilijos sąsiauryje (įskaitant europinių jūrinių lydekų žvejojimo pastangų valdymą), buvo patvirtinti mažesni laimikio limitai. GFCM patvirtino raudonųjų koralų rinkimo apribojimus. Kalbant apie Juodosios jūros žuvų rūšis, pagal GFCM planą nustatytas paprastųjų otų BLSK ir ES autonominė atlantinių šprotų kvota.

ES susitarė dėl **europinių upinių ungurių²⁶ ištekliams šiaurės rytų Atlante ir gretimuose sūrokuose vandenyse (įskaitant Baltijos jūrą)** taikomų priemonių ir pratęsė šešių mėnesių draudimo žvejoti laikotarpį. Ji taip pat susitarė dėl draudimo žvejoti laikotarpio, kuris sutaptų

²³ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1022, kuriuo nustatomas daugiamečių vakarų Viduržemio jūros demersinių išteklį žvejojimo valdymo planas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 508/2014 (OL L 172, 2019 6 26, p. 1).

²⁴ GFCM 2030 m. tausiosios žvejojimo ir akvakultūros Viduržemio ir Juodojoje jūrose strategija, <https://www.fao.org/documents/card/en/c/cb7562en>.

²⁵ 2024 m. sausio 10 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/259, kuriuo nustatomos 2024 m. Viduržemio ir Juodojoje jūrose taikomos tam tikrų žuvų išteklį ir žuvų išteklį grupių žvejojimo galimybės (OL L, 2024/259, 2024 1 11).

²⁶ Reglamentas (ES) 2024/257 13 straipsnis.

su upinių ungurių jaunikių migracija ir apsaugotų tarp jūros ir upių migruojančius subrendusius upinius ungurius. 2024 m. bus vykdoma intensyvesnė šių priemonių stebėseną. Komisija toliau stebi priemonių, nurodytų Komisijos ir kai kurių valstybių narių²⁷ pasirašytoje bendroje deklaracijoje²⁸ dėl europinių upinių ungurių išteklių atkūrimo stiprinimo, įgyvendinimo pažangą.

3. ES LAIVYNO PADĖTIS

Valstybės narės privalo užtikrinti, kad laivynai nesiektų nustatytų nacionalinių viršutinių laivų pajėgumo (bendrosios talpos (BT) ir variklio galios (kW)) ribų. Jei yra įrodymų, kad laivyno segmentuose esama disbalanso, valstybės narės turi pateikti veiksmų planus, kuriuose būtų nustatyti koregavimo tikslai ir priemonės balansui pasiekti, ir aiškų įgyvendinimo tvarkaraštį. Joks gavus viešąją pagalbą panaikintas pajėgumas negali būti pakeistas²⁹.

Nuo 2022 m. laivų skaičius, BT ir variklio galia sumažėjo atitinkamai 0,44, 0,52 ir 0,10 proc. Todėl 2023 m. gruodžio 31 d. ES žvejybos laivyną³⁰ sudarė 71 608 laivai, kurių bendroji talpa siekė 1 305 115, o variklio galia – 5 226 554 kW.

Savo 2023 m. ataskaitose valstybės narės nurodė, kad jų laivynų pajėgumai nesiekia viršutinių ribų ir atitinka BŽP reglamento 22 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Tačiau susirūpinimą tebekelia duomenų, kuriais grindžiamos nacionalinės ataskaitos, tikslumas bei patikimumas ir valstybių narių veiksmų planų tikslumas. Kai kurios valstybės narės mano, kad joms veiksmų planų pateikti nereikia, nors laivyno segmentus apibūdinantys raudonos spalvos rodikliai³¹ rodo, kad šie segmentai nėra subalansuoti.

Siekiant įvertinti, ar laivyno pajėgumai subalansuoti, naudojami įvairūs parametrai. Pavyzdžiui, nepelningi arba nepakankamai naudojami laivyno segmentai gali rodyti, kad tų laivyno segmentų laivai yra nuolat arba visam laikui prišvartuoti ir nevykdo veiklos. Panašiai, jei daug laivų žvejybai skiria mažiau laiko, nei galėtų, tuomet laivyno segmentas gali būti per didelis pagal turimus išteklius, nuo kurių tie laivai priklauso.

Kai kuriuose segmentuose vis dar trūksta duomenų, kad būtų galima visapusiškai įvertinti jų balansą. Valstybės narės raginamos aktyviau rinkti duomenis, ypač tose srityse, kuriose informacijos nepakanka, pavyzdžiui, atokiausiuose regionuose. Šiuo tikslu Komisija rengia specialias gaires, skirtas tam tikrų atokiausiuose regionuose veiklą vykdančių laivyno segmentų balansui įvertinti, kuriose bus nustatyti alternatyvūs metodai, taikytini rengiant tam

---

²⁷ Airijos, Austrijos, Čekijos, Estijos, Graikijos, Kipro, Kroatijos, Lietuvos, Liuksemburgo, Maltos, Portugalijos, Rumunijos, Slovakijos, Suomijos, Vengrijos, Vokietijos.

²⁸ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5374-2023-ADD-1-REV-1/lt/pdf>.

²⁹ BŽP reglamento – 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1954/2003 ir (EB) Nr. 1224/2009 bei panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2371/2002 ir (EB) Nr. 639/2004 bei Tarybos sprendimas 2004/585/EB, – 22 straipsnis.

³⁰ Įskaitant atokiausiuose regionuose žvejojantį laivyną.

³¹ Raudonos spalvos rodikliai rodo, kad laivyno segmentų pajėgumai neatitinka žvejybos galimybių. Žalios spalvos rodiklis rodo, kad laivyno segmento pajėgumai atitinka žvejybos galimybes.

tikrus balansui įvertinti naudojamus rodiklius. 2023 m. komunikate dėl BŽP³² Komisija paragino valstybes narės didinti savo žvejybos pajėgumų valdymo skaidrumą ir lankstumą ir apsvarstyti galimybę perskirti nepanaudotus pajėgumus struktūrinėms investicijoms į laivus. Valstybės narės savo nacionalinėse laivyno ataskaitose turi parengti naujus arba atnaujintus veiksmų planus, skirtus tiems laivyno segmentams, kurie nėra subalansuoti.

4. SOCIALINĖS IR EKONOMINĖS VEIKLOS REZULTATAI

2022 m. aukščiausią lygį (1,2 EUR už litrą) pasiekusios kuro kainos 2024 m. pirmąjį ketvirtį palaipsniui sumažėjo iki 0,8–0,9 EUR už litrą. Esant dabartinėms kainoms, ES žvejybos laivynas gali tikėtis sukurti apie 2,5 mlrd. EUR bendrąją pridėtinę vertę, padengti savo veiklos išlaidas ir išlaikyti darbo vietas bei atlyginimus maždaug 122 000 žvejų. Tai didelis pagerėjimas, palyginti su 2022 m., kai dauguma ES žvejybos laivynų negalėjo padengti savo veiklos išlaidų.

Nors apskritai tikimasi, kad dauguma nacionalinių laivynų 2024 m. bus pelningi, iš socialinės ir ekonominės analizės matyti, kad kai kurie laivynų segmentai, ypač tie, kurie priklauso nuo peržvejojamų išteklių ir kuriuose naudojami daug energijos suvartojantys žvejybos įrankiai, susidurs su sunkumais. O laivyno segmentuose, kurie priklauso nuo tausiai naudojamų išteklių ir kurie padidino savo energijos vartojimo efektyvumą, paprastai pasiekiami geresnių rezultatų ir jų įgulai užtikrinami didesni atlyginimai. Tai rodo didelius ES žvejybos laivynų socialinius ir ekonominius laimėjimus išteklių išsaugojimo ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo srityse.

Nors kuro kainos sumažėjo, 2024 m. išlaidos energijai tebėra vienos iš didžiausių ES žvejybos laivyno išlaidų. Ši pažeidžiamumą lemia didelis daugelio laivynų energijos suvartojimo intensyvumas ir didelė priklausomybė nuo iškastinio kuro. Todėl komunikate dėl ES žvejybos ir akvakultūros sektoriaus energetikos pertvarkos³³ Komisija pasiūlė keletą veiksmų, kuriais siekiama padėti ES žvejybos laivynams paspartinti energetikos pertvarką ir iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumo tikslą. Keli iš šių veiksmų buvo ES žvejybos ir akvakultūros sektoriaus energetikos pertvarkos partnerystės³⁴ sukūrimas ir vadovo suinteresuotosioms šalims ir valstybėms narėms, kaip geriausiai panaudoti Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondą (EJRŽAF) ir kitus esamus ES fondus energetikos pertvarkai remti, parengimas.

5. ĮPAREIGOJIMAS IŠKRAUTI LAIMIKĮ

Įpareigojimas iškrauti laimikį yra vienas pagrindinių BŽP elementų. Jo tikslas – užtikrinti, kad jūrų biologiniai ištekliai būtų naudojami tausiai, siekiant padidinti selektyviąją žvejybą, kad nepageidaujamas laimikis apskritai nebūtų sužvejojamas, ir panaikinti žuvų išmetimą į jūrą.

---

³² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Bendra žuvininkystės politika šiandien ir rytoj: žuvininkystės ir vandenynų paktas, kuriuo siekiama darnaus, mokslo žiniomis grindžiamo, novatoriško ir įtraukaus žuvininkystės valdymo“, COM/2023/103 *final*.

³³ COM(2023) 100 *final*, eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0100.

³⁴ [Energetikos pertvarkos partnerystė. Europos Komisija \(europa.eu\).](https://ec.europa.eu/energy/partnerships/)

Tačiau valstybės narės daugiausia taiko tradicinius stebėsenos metodus, pavyzdžiui, inspektavimą jūroje, inspektavimą iškrovimo metu ir stebėjimą iš oro. Vien šių priemonių nepakanka, kad būtų išspręsta neteisėto laimikio išmetimo į jūrą žvejybos jūroje metu problema³⁵, ir iš tiesų esama požymių, kad vykdomas neteisėtas ir nedokumentuojamas laimikio išmetimas į jūrą.

2023 m. lapkričio 22 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė naujas ES kontrolės taisykles. Jos padės veiksmingai stebėti, kaip laikomasi įpareigojimo iškrauti laimikį³⁶. Šios taisyklės apima įpareigojimą ne vėliau kaip iki 2028 m. sausio 10 d. didesniuose laivuose, kurie kelia didelę riziką, kad juose nebus laikomasi įpareigojimo iškrauti laimikį, įrengti nuotolinio elektroninio stebėjimo sistemas, įskaitant apsaugines vaizdo stebėjimo kameras. Tačiau pagal naujas taisykles kamerų nereikalaujama naudoti laivuose, kurių bendrasis ilgis yra mažesnis nei 18 metrų. Todėl būtina išsiaiškinti, kaip šie laivai bus kontroliuojami ir kaip bus užtikrinta, kad daugybė trumpesnių nei 18 metrų ES laivyno laivų ir laivų, kurie, kaip manoma, yra mažesnės nei didelės rizikos laivai, laikytųsi įpareigojimo iškrauti laimikį.

Tikslus laimikio registravimas yra labai svarbus vertinant išteklius, nes mokslininkai laivų žurnaluose pateiktus ir pagal duomenų rinkimo sistemą³⁷ surinktus duomenis naudoja mokslinėms rekomendacijoms pagrįsti. Kaip pabrėžta 2023 m. komunikate dėl BŽP³⁸, duomenų tikslumas taip pat yra labai svarbus atliekant vertinimus, kurie padeda Komisijai nuspręsti, ar ES veiksmai turėtų būti tęsiami, ar koreguojami.

Pagal įpareigojimą iškrauti laimikį taip pat būtina užtikrinti „išsamų ir tikslų visų žvejybos reisų dokumentavimą“³⁹, o laimikis turi būti „įskaičiuojamas į kvotas, jei tokios taikomos“⁴⁰. Iškrauto laimikio svėrimas ir registravimas yra labai svarbūs stebint kvotų panaudojimą ir užtikrinant sėkmingą žuvininkystės valdymą. Per kelerius metus Komisijos atlikti patikrinimai parodė, kad valstybės narės ne visada užtikrina, kad laimikis būtų pasvertas pagal ES taisykles ir kad apie faktiškai iškrautus kiekius dažnai pranešama iš esmės neteisinga informacija.

³⁵ Kelios valstybės narės sutiko dalyvauti EŽKA koordinuojamame bandomajame nuotolinės elektroninės stebėsenos projekte, kad įgytų geriausios su nuotolinės elektroninės stebėsenos kontrole susijusios patirties (po vieną arba du laivus iš kiekvienos valstybės narės). Danija taiko nuotolinės elektroninės stebėsenos priemonę Kategato sąsiauryje omarus žvejojantčiame laivyne, o Nyderlandai keliuose Šiaurės jūroje žvejojantčiuose laivuose įgyvendina visapusiškai dokumentais pagrįstos žvejybos programą. Nė vienas projektas neįgyvendinamas kontrolės ir vykdymo užtikrinimo tikslais.

³⁶ 2023 m. lapkričio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/2842, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1224/2009 ir, kiek tai susiję su žuvininkystės kontrole, iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1967/2006 bei (EB) Nr. 1005/2008 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) 2016/1139, (ES) 2017/2403 bei (ES) 2019/473 (OL L, 2023/2842, 2023 12 20).

³⁷ 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1004 dėl Sąjungos sistemos, skirtos duomenų rinkimui, tvarkymui ir naudojimui žuvininkystės sektoriuje bei paramai mokslinėms rekomendacijoms dėl bendros žuvininkystės politikos, sukūrimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 199/2008 (OL L 157, 2017 6 20, p. 1).

³⁸ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Bendra žuvininkystės politika šiandien ir rytoj: žuvininkystės ir vandenynų paktas, kuriuo siekiama darnaus, mokslo žiniomis grindžiamo, novatoriško ir įtraukaus žuvininkystės valdymo“, COM/2023/103 *final*.

³⁹ Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1380/2013 15 straipsnio 13 dalis.

⁴⁰ Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1380/2013 15 straipsnio 1 dalis.

Suinteresuotosios šalys stengiasi spręsti šias problemas. Mokslinių tyrimų projektai ir mokslininkų bei žvejų bendradarbiavimas suteikė vertingos patirties, susijusios su selektyvesniais žvejybos metodais bei įrankiais ir išmetimo į jūrą valdymu pagal įpareigojimo iškrauti laimikį taisykles. Didelę viešąją pagalbą siūlantys fondai – Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF) ir EJRŽAF – finansiškai remia įpareigojimo iškrauti laimikį įgyvendinimą. 2023 m. pabaigoje⁴¹ valstybės narės atrinko 302 veiksmus, kuriems iš viso skirta 58,2 mln. EUR EJRŽAF lėšų įpareigojimui iškrauti laimikį įgyvendinti. Dauguma veiksmų buvo siekiama padidinti nepageidaujamo laimikio pridėtinę vertę arba kokybę⁴², sumažinti žvejybos poveikį jūros aplinkai ir panaikinti žuvų išmetimą į jūrą⁴³.

Nepaisant įdėtų pastangų, praėjus penkeriems metams nuo visiško įpareigojimo iškrauti laimikį įsigaliojimo, reikia dar daug nuveikti, kad jis būtų įgyvendintas. 2024 m. sausio mėn. Komisija pradėjo tyrimą, kuriuo grindžiamas įpareigojimo iškrauti laimikį vertinimas. Atliekant tyrimą bus renkami įrodymai, kuriais remiantis bus vertinama, kaip vykdomas įpareigojimas iškrauti laimikį ir kodėl jis vykdomas būtent taip.

6. PAGRINDINĖS GAIRĖS IR ORIENTYRAI RENGiant 2024 M. ŽVEJYBOS GALIMYBIŲ PASIŪLYMUS

6.1. Pagrindiniai naujų žvejybos galimybių nustatymo etapai

Rengdama pasiūlymus dėl 2025 m. žvejybos galimybių, Komisija atsižvelgs į 2024 m. sausio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-330/22 išvadą⁴⁴. Atlikdama šį darbą ji taip pat atsižvelgs į ICES ir ŽMTEK pateiktas mokslines rekomendacijas, įskaitant ekosistemų aspektus, kai jie pateikiami mokslinėse rekomendacijose, per tarptautines derybas su trečiosiomis valstybėmis priimtus sprendimus, RŽVO priimtus sprendimus ir socialinę bei ekonominę analizę, taip pat į tai, kad nuo 2025 m. sausio mėn. įsigalios nuolatinis vakarų Viduržemio jūros daugiamečio plano įgyvendinimo etapas.

Į pasiūlymus Komisija įtrauks kuo daugiau išteklių, atsižvelgdama į mokslinių rekomendacijų prieinamumą ir terminus.

Komisija ragina valstybes nares ir suinteresuotąsias šalis mokslines rekomendacijas įvertinti, kai tik jos bus viešai paskelbtos. Suinteresuotosios šalys gali teikti atsiliepimus ar rekomendacijas per patariamąsias tarybas, nacionalines valdžios institucijas ir individualiai Komisijai.

---

⁴¹ Vėliau Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinis direktoratas paskelbs 2023 m. EJRŽAF veiklos įgyvendinimo ataskaitą.

⁴² EJRŽF reglamento 42 straipsnis.

⁴³ EJRŽF reglamento 38 ir 39 straipsniai.

⁴⁴ 2024 m. sausio 11 d. Sprendimas *Friends of the Irish Environment (Possibilités de pêche supérieures à zéro)*, C-330/22, EU:C:2024:19. Sprendimu pateikiama nuomonė dėl Tarybos reglamento (ES) 2020/123, kuriuo 2020 metams nustatomos tam tikrų žuvų išteklių ir žuvų išteklių grupių žvejybos galimybės, galiojimo siejant su Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 9, 10, 15 bei 16 straipsniais ir Reglamento (ES) 2019/472 1–5, 8 bei 10 straipsniais.

Nuo spalio mėn. Komisija rengs įvairias konsultacijas su Jungtine Karalyste, Norvegija ir kitomis pakrantės valstybėmis. Siekiama derybas užbaigti laiku, kad konsultacijų rezultatus būtų galima aptarti 2024 m. gruodžio mėn. vyksiančiame Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos posėdyje.

Siekdama užtikrinti, kad bendri ištekliai būtų žvejojami tausiai, Komisija ne tik nustatys žvejybos galimybes, bet ir visus metus dės pastangas, kad būtų pasistūmėta į priekį siekiant susitarimų dėl plačiai pasiskirsčiusių išteklių pasidalijimo su trečiosiomis valstybėmis, su kuriomis tokių susitarimų dar nėra sudaryta.

6.2. Žvejybos įvairiuose jūrų baseinuose galimybių nustatymas

Kalbant apie **Baltijos jūros, Skagerako bei Kategato sąsiaurių ir Atlanto vandenyno** išteklius, kuriuos valdo vien tik ES, Komisija pasiūlys MSY atitinkančius BLSK ir kvotas, kai bus pateikta tokia rekomendacija. Jei valdymo planuose numatyta galimybė lanksčiai nustatyti laimikio limitus, Komisija gali pasiūlyti geros būklės ištekliais taikyti viršutinį MSY verčių intervalą su sąlyga, kad mokslinėse rekomendacijose nurodyta, jog tai būtina siekiant visų pirma su mišriąja žvejyba susijusių daugiamečių planų tikslų. Tais atvejais, kai biomasė sumažėjo tiek, kad ištekliai nesiekia saugios biologinės ribos, Komisija siūlys tuos išteklius atkurti ir taikyti kiekviename daugiamečiame plane nustatytas taisomąsias priemones. Daugiausia pastangų bus dedama tam, kad būtų kuo greičiau gauta išsami rekomendacija dėl kitų svarbių išteklių MSY.

Be to, Komisija atitinkamais atvejais ICES rekomendacijas taikys be *de minimis* arba dideliu išgyvenamumu grindžiamų išimčių. Komisija taip pat įvertins valstybių narių pažangą įgyvendinant dabartines priegaudos mažinimo priemones, kurios patvirtintos kartu su tik neišvengiamai priegaudai taikomais BLSK, siekiant sušvelninti situacijas, kai dėl vieno išteklių gali tekti stabdyti visą žvejybą.

Kai įmanoma, Komisija toliau sieks pereiti prie tik ES valdomiems ištekliais taikomos daugiamečių BLSK sistemos. Dėl dviejų tik ES valdomų išteklių nustatyti 2024 ir 2025 m. daugiamečiai BLSK. Tai padidins ES žvejybos pramonės efektyvumą ir su ištekliais, atrinktais glaudžiai konsultuojantis su valstybėmis narėmis, suinteresuotosiomis šalimis ir ICES, susijusį nuspėjamumą. Valstybių narių prašoma išvardyti prioritetinius išteklius, kurių dvejų metų BLSK jos rekomenduoja nustatyti. Atlikusi vertinimą, Komisija paprašys ICES įvertinti nustatytus išteklius:

- i. pagal ICES daugiamečių rekomendacijų kriterijus,
- ii. atsižvelgiant į daugiamečių rekomendacijų įgyvendinamumą ir
- iii. atsižvelgiant į galimą tokių daugiamečių rekomendacijų poveikį.

Kalbant apie bendrus išteklius, valdomus kartu su **Jungtine Karalyste, Norvegija ir kitomis pakrantės valstybėmis**, ES laikysis to paties požiūrio, kaip ir dėl tik ES valdomų išteklių. Ji grįs savo poziciją geriausiomis turimomis mokslinėmis rekomendacijomis, siekdama nustatyti MSY atitinkančias žvejybos galimybes, ir prireikus ves derybas su Jungtine Karalyste, Norvegija ir kitomis pakrantės valstybėmis dėl išteklių išsaugojimo priemonių. ES toliau bendradarbiaus su Jungtine Karalyste dėl bendrų ES ir Jungtinės Karalystės įsipareigojimų,

prisiimtų Specialiajame žuvininkystės komitete, o su Jungtine Karalyste ir Norvegija – siekdama įgyvendinti trišalius įsipareigojimus, priimtus siekiant užtikrinti tausiąją žvejybą ir bendrą išteklių valdymą. ES tebėra įsipareigojusi sudaryti tvarius, subalansuotus ir visapusiškus pasidalijimo susitarimus dėl plačiai pasiskirsčiusių išteklių, kurie valdomi kartu su kitomis pakrantės valstybėmis.

Kalbant apie **Viduržemio ir Juodąją jūras**, labai svarbu, kad valstybės narės, laikydamosi 2030 m. strategijos, toliau siektų vakarų Viduržemio jūros daugiamečiame plane ir GFCM planuose nustatytų tikslų. Komisija ragina valstybes nares įgyvendinti papildomas priemones pagal EJRŽAF programas. 2025 m. sausio 1 d. bus užbaigtas vakarų Viduržemio jūros ES daugiamečio plano pereinamasis etapas ir bus pradėtas visapusiško plano įgyvendinimo etapas. Tai reiškia, kad daugiamečiame plane nustatyti F_{MSY} intervalai galėtų būti naudojami, jei ištekliai viršija atsargumo principu grindžiamus atskaitos taškus, kad mišriajai žvejybai būtų galima taikyti lanksčias priemones. Pasiūlyme dėl žvejybos galimybių turėtų būti nustatytos turimos valdymo priemonės, F_{MSY} intervalai ir kompensavimo mechanizmas, kad būtų pagerintas žvejybos įrankių selektyvumas ir geriau taikomas draudimas žvejoti tam tikruose rajonuose. ŽMTEK kasmet vertina daugiamečio plano įgyvendinimo pažangą. Be to, Komisija pradėjo darbą, susijusį su kiekvienu tvarumo aspektu, kad 2024 m. liepos mėn. galėtų pateikti vakarų Viduržemio jūros daugiamečio plano poveikio atitinkamiems ištekliais ir žvejybai ataskaitas.

Pasidalijamasis išteklių valdymas taip pat būtinas siekiant užtikrinti tausiąją žvejybą tarptautiniuose vandenyse ir vienodas sąlygas Viduržemio ir Juodojoje jūrose. Šiuo tikslu į pasiūlymą dėl 2025 m. žvejybos galimybių bus įtrauktos dabartinės GFCM priemonės ir papildomos priemonės, kurios turi būti priimtos lapkričio mėn. vyksiančiame GFCM metiniame susitikime, įskaitant svarbias Adrijos jūros smulkiųjų pelaginių žuvų ir demersinių žuvų išteklių valdymo daugiamečių planų įgyvendinimo priemones, taip pat europiniams upiniams unguriams ir raudoniesiems koralams skirtas ilgalaikes priemones. Kalbant apie Juodosios jūros žuvų rūšis, Komisija, remdamasi GFCM bandomųjų tyrimų ir mokslinių tyrimų programų rezultatais ir atsižvelgdama į metiniame GFCM susitikime priimsimas priemones, pasiūlys paprastųjų otų ir atlantinių šprotų BLSK ir kvotas.

Viduržemio ir Juodojoje jūrose padaryta pažanga turi būti tęsiama ir spartinama, remiantis 2023 m. spalio mėn. įvykusios GFCM aukšto lygio konferencijos ir 2024 m. Žuvininkystės forumo rezultatais. Daugiau dėmesio reikia skirti GFCM / FAO SSF aukščiausiojo lygio susitikimui (2024 m. liepos mėn.) ir regioninei akvakultūros konferencijai (2024 m. gruodžio mėn.). Tai bus svarbūs žingsniai rengiant kitą ministrų deklaraciją „MedFish4Ever“ 2026 m. vyksiančiai ministrų konferencijai. Visos valstybės narės turi toliau imtis veiksmų, kad užtikrintų tausiąją žvejybą, nes tai yra atsparaus žvejybos sektoriaus ir šių jūrų baseinų ekosistemų apsaugos pagrindas.

Reikia skubiai gerinti **europinių upinių ungurių** apsaugą. Komisija ne tik atidžiai stebi 2024 m. žvejybos galimybių įgyvendinimą ir vertina, kokias priemones jūrų vandenims taikyti 2025 m., bet ir dar kartą ragina valstybes nares pagal ES jūrų veiksmų planą atnaujinti savo

upinių ungurių išteklių valdymo planus pagal Ungurių reglamentą⁴⁵, laikantis savo teisinių prievolių pagal ES aplinkos teisę. Kadangi upinių ungurių mirtingumas vidaus vandenyse yra didelis ir reikia imtis skubių taisomųjų veiksmų, siekiant sudaryti vienodas sąlygas, svarbu sustiprinti priemones ir vidaus vandenyse. Siekdamą palengvinti šį dialogą ir procesą, 2024 m. balandžio 24 d. Komisija surengė techninį praktinį seminarą dėl upinių ungurių išteklių valdymo pagal jūrų veiksmų planą. GFCM šiuo metu rengia ilgalaikes europinių upinių ungurių ištekliams skirtas priemones, apimančias visas buveines, įskaitant vidaus vandenį.

7. IŠVADA

Dėl nuolatinių veiksmų bendras ES žvejybos tausumas 2023 m. dar labiau padidėjo. Tai ypač pasakytina apie ES vandenį Atlanto vandenyne. Tačiau padėtis Baltijos jūroje tebekelia didelį susirūpinimą, nes dėl įvairių neigiamų veiksnių toliau mažėja verslinių išteklių, kurie anksčiau buvo svarbūs, populiacijos. Nepaisant to, kad pastaruoju metu kai kurių išteklių būklė Viduržemio ir Juodojoje jūrose pagerėjo, reikia imtis daugiau veiksmų ir veikti ryžtingiau, kad padėtis būtų ištaisyta.

Klimato kaita daro poveikį žmogaus veiklai, neigiamų veiksnių intensyvumui ir jų sąsajoms. Siekiant spręsti neigiamo poveikio žuvų ištekliams klausimą, labai svarbu, kad valstybės narės visapusiškai įgyvendintų ES teisės aktus ir kad visos suinteresuotosios šalys imtųsi suderintų veiksmų siekdamas sumažinti neigiamą poveikį žuvų ištekliams. ES kovoja su jūros tarša įgyvendindama įvairias teisėkūros ir politikos iniciatyvas pagal plačią Nulinės taršos veiksmų plano įgyvendinimo sistemą.⁴⁶

Komisijos pasiūlymais dėl 2025 m. žvejybos galimybių bus siekiama sudaryti sąlygas ištekliams atsikurti, tvarų lygį pasiekusiems žuvų ištekliams – sutvirtėti, taip pat didinti žvejų atsparumą.

Klestintis žuvininkystės sektorius yra labai svarbus norint išsaugoti Europos pakrančių bendruomenes ir valdyti perėjimą prie tvaresnių maisto sistemų. Kaip nurodyta Žuvininkystės ir vandenynų dokumentų rinkinyje, labai svarbu prisiimti bendrą įsipareigojimą, kad mūsų jūrų teritorijos ir Europos žuvininkystė būtų pritaikyti ateičiai.

Komisija ragina valstybes nares, patariamąsias tarybas, suinteresuotąsias šalis ir visuomenę iki 2024 m. rugpjūčio 31 d. pateikti atsiliepimų apie šį komunikatą.

---

⁴⁵ 2007 m. rugsėjo 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1100/2007, nustatantis priemones europinių ungurių ištekliams atkurti.

⁴⁶ Tarp šių iniciatyvų – jūrą teršiančių šiukšlių, povandeninio triukšmo, maisto medžiagų ir teršalų ribų nustatymas pagal Jūrų strategijos pagrindų direktyvą ir priemonių, skirtų jų laikymuisi užtikrinti, įgyvendinimas. Žr. COM(2021) 400 *final*.

NUMATOMAS DARBŲ GRAFIKAS⁴⁷

Kada?	Kas?
2024 m. gegužės–lapkričio mėn.	ICES mokslinės rekomendacijos
2024 m. birželio mėn. – rugpjūčio mėn. pabaiga	Viešos konsultacijos dėl komunikato
2024 m. rugpjūčio mėn. pabaiga	Komisija priims pasiūlymą dėl žvejybos Baltijos jūroje galimybių
2024 m. rugsėjo mėn. vidurys	Komisija priims pasiūlymą dėl žvejybos Viduržemio ir Juodojoje jūrose galimybių
2024 m. spalio–gruodžio mėn.	Kasmetinės konsultacijos dėl žvejybos galimybių su Žvejybos šiaurės rytų Atlante komisijos šalimis
2024 m. spalio mėn.	Tarybos posėdis dėl žvejybos Baltijos jūroje galimybių Pakrantės valstybių konsultacijos dėl plačiai pasiskirsčiusių išteklių šiaurės rytų Atlante
2024 m. spalio mėn. pabaiga	Komisija priims pasiūlymą dėl žvejybos Atlanto vandenyne ir Šiaurės jūroje galimybių
2024 m. lapkričio 4–8 d.	GFCM metinis susitikimas
2024 m. lapkričio 12–15 d.	NEAFC metinis susitikimas
2024 m. gruodžio 1 d.	ŽMTEK išteklių vertinimas ir rekomendacijos dėl valdymo
2024 m. gruodžio mėn.	Tarybos posėdis dėl žvejybos Atlanto vandenyne ir Šiaurės jūroje galimybių Tarybos posėdis dėl žvejybos Viduržemio ir Juodojoje jūrose galimybių

⁴⁷ ES vandenų ir tam tikrų ES nepriklausančių vandenų išteklių, kuriuos valdo RŽVO, žvejybos galimybės priimamos po metinio RŽVO susitikimo, peržiūrint Tarybos reglamentą, kuriuo nustatomos žvejybos galimybės.

